

Decretum Gratiani

Gratianus <de Clusio>

Parisijs, 1542

Prima, an sint sortilegi qui sub ficto religionis nomine futura p[ro]mittunt?
Sol. sic.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62466](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-62466)

stare coguntur di-
miserere, possefo-
ne inferocidere
eis ecclesiæ: si co-
nachii a religio-
ne cœlatur, pia-
ulegia exsancti-
fie religione eis cœlata vi-
dentur. In terria
parte oīciū q̄ pia-
legia monachorum
tum sibi teneant:
vel si propter pa-
upertate vel infan-
tia non possent mo-
nachii consilii non
potiū derogerat
piaulegia alioz: et
ita eoz subuenient
do mope, et ipse
ratione piaulegia
non fiant oīciū
et, a baptimales
cœlestiे destruant.
Secunda pars in-
cipit ibi: Sed obli-
qui. Tertia ipsius
veneratio ergo. Alio-
quin, ali. i. si non
poterit derogare
piaulegia alioz: ad
pacilitatem redi-
cuntur: quia non fi-
nirent et alle de-
siderarent.
a) *[P]ostulationes,*
r. quest. i. posse-
floses.
b) *[C]elatur,*
arg. q̄ si piaule-
gia aliquod datur ex
causa vel ratione re-
ligione: vel ratio
panitia, vel alla
de causa: factio q̄
causa est, cessat q̄ pia-
ulegia et ex de fōbo.
[S]imile, abbate, de
fine, extra de fōbo
fusseghz, r. vii. que-
stione. i. generali-
te infinit. de autho-
ri. v. S. f. 2. ff. de
legatis. Et
de fœstem. n. l. vii. et infinit. de
pupilla. Subsistit q̄
sua ratione.

diocesis aliarum frequenter
condite inueniuntur. Seruen-
tis ergo piaulegia ecclesiarii cu-
mī in concilia tribus: ne vi-
delicet ppter eis autho-
ritatem q̄ data sunt, contraria ea
licet ire alicui. *[C]ed objec-
tur illud symmachij pape: Po-
stulationes quas vniuersitatis ecclie
fuo resiliunt arbitrio. zc,
que supra in titu. de alienatio-
ne rerum ecclesiastica. leguntur
autem scripta. Unde datur in-
telligi q̄ ea de lure vni-
uersitatis ecclie, vel necessita-
tis, sicut peregrinis, vel pietatis
intuitu, sicut religiosis do-
mibus conferuntur: non per-
petuo sed temporaliter ab eis
quibus conferuntur, sunt pos-
sidentia: *[C]qd illud symmachij*
ad necessitatam intuitum non
ad pietatis prospectum po-
sit referri: videlicet vt ea que
peregrini vel captiuos largi-
re necessitas suauit non ea que
religiosis domibus ab quiete
religioso conuersationis con-
cessa sunt, probantebant per-
petuo possideri. vel potius de
virisq; intelligentium est: vi-
delicet ut scit necessitatem
patientes cestante necessita-
te beneficis renunciare co-
guntur q̄a eis miserationis
indulxit intuitus: sic religiosi
viventes cum a religione cel-
suarin' b, piaulegia exsancti-
fie religio conuersatio
meruit. *[P]otulegia ergo q̄*
religiosis domibus conceden-
tur: vel in eo caſu accipienda
sunt in quo ita eis conſulitur,
q̄ nulli aliquid derogatur: vi-
delicet vt ex nonitalibus quo-
rum decimartionis nulli affi-
gnate fuerant, piaulegiorum
authoritate decimas aliqui
bus perfoltere non cogantur:
vel si propter instantie tempo-
ris necessitate eis consiliū non
poterit nisi alij derogerat, ita
piaulegiorum authoritas vi-*

deatur esse seruanda, ut eum
subueniat in opere, non ut sua-
rum diutinarum augminta, et
posse filium non modica ex-
tentio porrecta, baptifinam-
les seu parochiales ecclesie pe-
nitus destruantur.

Causa xvij.
Gaudet sacer-
dos fortileg-
eſſe et diu-
nus conunci-
tur apud epi-
copum: cor-
rect⁹ ab epi-
scopo, noluit ceſſare: excommu-
nicatur. tandem agens in ex-
tempore reconciliatur a quodam
ſacerdote, epifco inconfu-
to. inducitur ſibi penitentia ſub
quantitate temporis canon-
bus prefaria.

Hic pñmuz queritur: qui ſint
ſortilegi?

Secundo, an ſit peccatum eſſe
ſortilegium?

Tertio, a quibus genus dini
nationis ſumpliit exordium?

Quarto, quid ſunt genera di-
uinationis?

Quinto, an ſortilegi vel diui-
ni ſint excommunicandi ſi ceſſare
noluerint?

Sexto, an excommunicatus
ab epifco, poſſit reconciliari
a prebitero illo inconfuſo.

Eptimo, ſi moxibitus eſt
indicata de penitentia ſub qua-
ntitate temporis?

Cauſa xviij.
Ut ſint ſortilegi illi
douſus definis ety-
mologiarū lib. viij.
ita dicens.

Cui ſint ſortilegi.

Sortilegi ſunt q̄ ſub no-
mine fictie religiōis per
quādām (quas ſc̄tor) ſeu apo-
ſtoliū vocant ſorte diuina-
tionis ſcientiā profitentis⁹: aut
quārūdēcī ſcripturarū inſpe-
ctione futura prouiduntur.

Cauſa xvij.

Fulli, hoc
nisi est verbiq[ue] si in
alio[n]e notiale fuit in
alio[n]e territorio
ad illum tam sp[ec]ie
cabit. sed si in huius
parochia fues-
tis et ipsi post assigna-
re cu[m] voluerit: ut
et de deca. qm.
Penitentia su-
p[ro]p[ri]a, q[uo]d, q[ua]estio q[uo]d,
boni rei. **30.**
Quidam sacer-
dos, s[ic] cap[itu]lo
Expedito tractatur
de penitentiis: up-
ponitur causa ex-
tra, qua tractatur
de diuinatio[n]ibus
et reconciliatio[n]ibus
et communicatio[n]em:
et pena mortis.
Que omnia vt me
faciat perstant. Sta-
tuanus more solito
hem[er]a p[ro]ponit
quod sepe resurgunt
quæstiones.
Tulisti. **31.** Co-
tulisti. Dixi pro-
ponitur prima que-
stio: quia querit
qui quid sit fortale-
cium, que que[n]do
soluir[ur] j.c.
Oritileg.
Scap[itu]lo. Que
fuit ab I[ustino] dico[n]i
qui dicunt forti-
leg. Qui responderet
dicere: q[uo]d illi dicun-
tur fortilieg qui ar-
diuinatio[n]is pro-
tentur per fortess
vocant fortes
poliolorum, vel
per quæcumq[ue] allia
cripturna futura
construtum.
Confutetur.
Qui tales confundit,
penitentiem punitur
anno[nu]m: vt i-
go, q[uo]d vi diuinæ Sottile
accidentes. Ipsi autem go[sp]i
hinc ar[istote]les et
te[le]ma[n]os tantu[m] peniten-
tia vixit anni vi[er]e*q[ue]*
lent p[ro]undi: ut sic pu-
nit de fortilie c. t. q[uo]d m[an]t[er]it.
Et studiis q[uo]d m[an]t[er]it.
Et compensatione. Sim le-
git autem ipse malefici-
s[us] puniri capite:
C. 8 male et ma-
no[n]o. Iean.